

STATEN, KAPITALET ELLER MEDBORGAREN

– vem finansierar civilsamhället?

Ett urval av fakta och siffror från rapporten
om civilsamhällets finansiering.

2019

STATEN, KAPITALET ELLER MEDBORGAREN

– vem finansierar civilsamhället?

Den ideella sektorns finansieringskällor har sett till sin helhet varit relativt stabila under de sju år Giva Sverige och PwC sammanställt rapporten om civilsamhällets finansiering. Det är små variationer över dessa år, vilket kanske inte så konstigt eftersom de grundläggande förutsättningarna sett ungefär likadana ut. Sverige har dessutom haft en god konjunktur under hela perioden. Mer intressant är hur det kan komma att bli i framtiden. Den är förstås omöjlig att spå i detalj, men det finns ändå tendenser att peka på som vi tror kommer att ha betydelse.

En trend är att kommuners och regioners ekonomiska förutsättningar, enligt Konjunkturrådets prognoser, förväntas försämrans under de kommande åren. Detta kommer sannolikt att påverka den ideella sektorns förutsättningar, främst på den lokala nivån. En stor del av föreningslivet verkar inom områden där kommunerna har ett frivilligt åtagande och med mindre resurser kan lagstadgade uppdrag få högre prioritet. Å andra sidan kan det öppna nya möjligheter för de ideella organisationer som genom olika former av avtal vill vara utförare av verksamheter på kommunal nivå.

De minskade offentliga resurserna innebär därför sannolikt att civilsamhället behöver öka sin finansiering från den privata sektorn, hos företag, hushåll och filantroper. Statistiken visar att den ideella sektorns organisationer inte riktigt lyckats "följa med" i hushållens ökande konsumtion under de goda år som varit. Här finns en stor potential för intäkter, men det verkar då krävas en justering av arbets- eller förhållningssätt från organisationernas sida.

I årets rapport har vi ett särskilt fokus på företagens samhällsengagemang och relationen till ideell sektor. När det gäller företagens finansiering är det svårt att hitta datakällor som ger en helhetsbild. Giva Sveriges statistik visar att företagens bidrag till insamlingsorganisationer varierat mellan 1–1,1 miljarder kronor under de senaste fem åren. Däremot utvecklas nya former av stöd och bidrag från företag som inte alltid fångas upp i statistiken. Utöver insamlingsorganisationer bidrar företag också till civilsamhället inom t ex kultur och idrott. Det finns tydliga tecken på att företag ökat sina ansträngningar på hållbarhetsområdet och många arbetar systematiskt med de globala utvecklingsmålen. Här bör det finnas möjligheter för civilsamhället både för finansiering och olika typer av samverkan där förening och företag kan arbeta tillsammans för att uppnå gemensamma ändamål och lösa samhällsutmaningar. Det kommer dock att krävas nya synsätt på hur företag kan bidra i fler roller än som "sponsorer" av civilsamhällets verksamhet.

Detta är ett utdrag ur rapporten med ett urval av intressanta och viktiga aspekter på civilsamhällets finansiering. Det är vår förhoppning att rapporten är till nytta både för civilsamhällets organisationer och beslutsfattare i andra delar av samhället. För att läsa rapporten i sin helhet, besök www.givasverige.se/kunskap/rapporter.

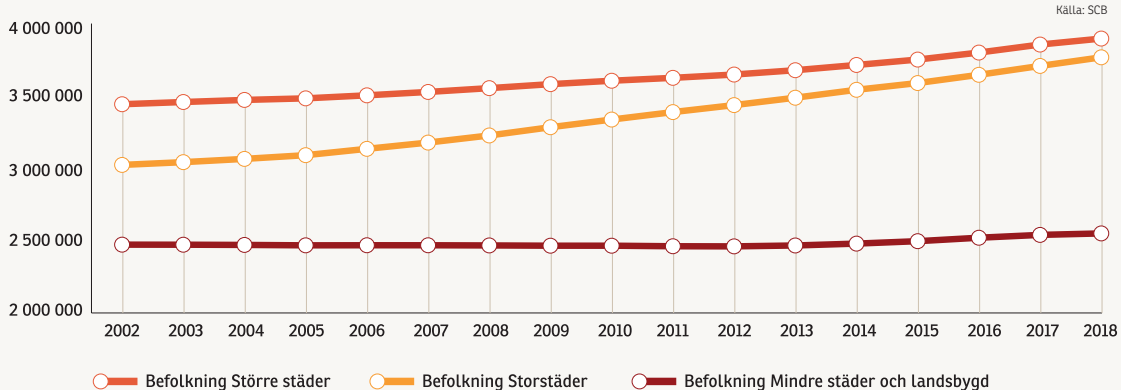
November 2019

Charlotte Rydh
Giva Sverige

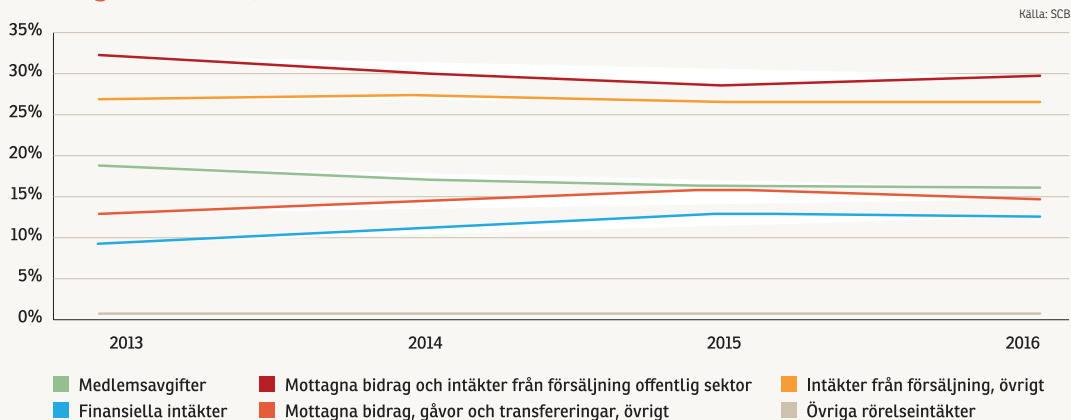
Johan Sverker
PwC

Den demografiska förändringen av Sverige är en stark och tydlig trend som påverkar civilsamhället på olika sätt. Urbaniseringen är tydlig. Sedan 2002 har Sverige växt med över en miljon invånare, i stort sett helt och hållet i storstäder och större städer. Civilsamhället som helhet får knappt 30 procent av sin finansiering från offentlig sektor i form av bidrag och köpta tjänster. När vi frågar civilsamhällets ledare om framtiden är de ändå optimistiska, även om den positiva attityden är något svagare i år än 2018.

Befolkningsutveckling per kommuntyp

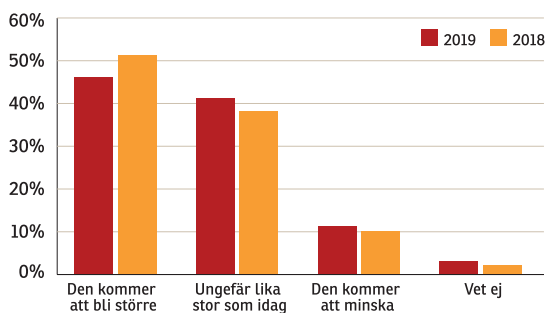

Fördelning av intäkter, hela civilsamhället

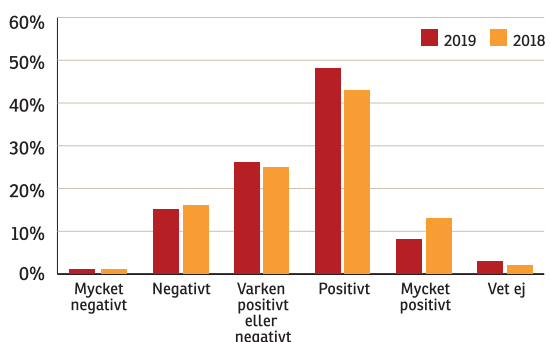
Vad tror organisationerna om framtiden

Hur tror du att omfattningen av den ideella sektorn i Sverige kommer att förändras de kommande 3-5 åren?

Källa: PwC och Giva Sveriges undersökning till ledare i ideell sektor

Hur bedömer du att er organisations tillgång till finansiella resurser kommer att utvecklas under de kommande 3-5 åren?

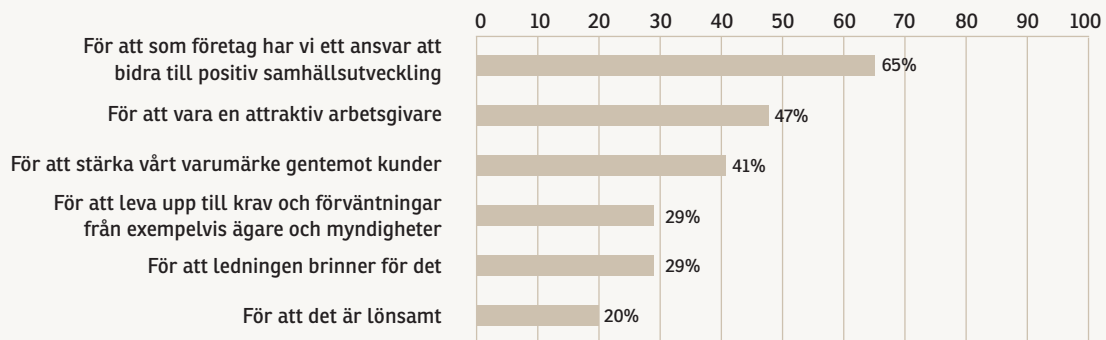
Kapitalet

Näringslivet bidrar på flera sätt till civilsamhället. Det kan handla om såväl gåvor och bidrag som olika former av samarbeten där kunskap och kompetens är centrala ingredienser. Företagens ökade fokus på samhällsengagemang verkar i hög grad utgå från drivkrafter som delaktighet i samhällsutvecklingen och attraktionen för anställda och kunder. Trots att drygt 8 av 10 organisationer anger att de tar emot bidrag från företag finns fortsatt stora utmaningar i hur samverkan mellan företag och ideell sektor kan utformas för att långsiktigt bidra till en positiv samhällsutveckling.

"Det handlar om hur man kan kroka arm på bästa sätt. För stora samarbeten måste man hitta en gemensam idé där båda parter kan nå sina mål via samarbete. Annars blir det svårt att motivera insatser rent budgetmässigt."

Hållbarhetsansvarig på företag med omsättning på över 1 miljard kronor

Varför engagerar sig ditt företag i olika samhällsfrågor?

Källa: Novus undersökning på uppdrag av Reach for Change, maj 2019

"Det är en utmaning att sätta tydliga ramar så organisationen får tillräckligt tillbaka. Särskilt när företag vill volontärarbeta, göra event på sina villkor och dylikt. Utmaningen är att företag behöver förstå vikten av att vi får bestämma vart pengarna ska gå och att ekonomisk insamling är prio."

Ansvarig företagssamarbeten på en av Giva Sveriges medlemsorganisationer

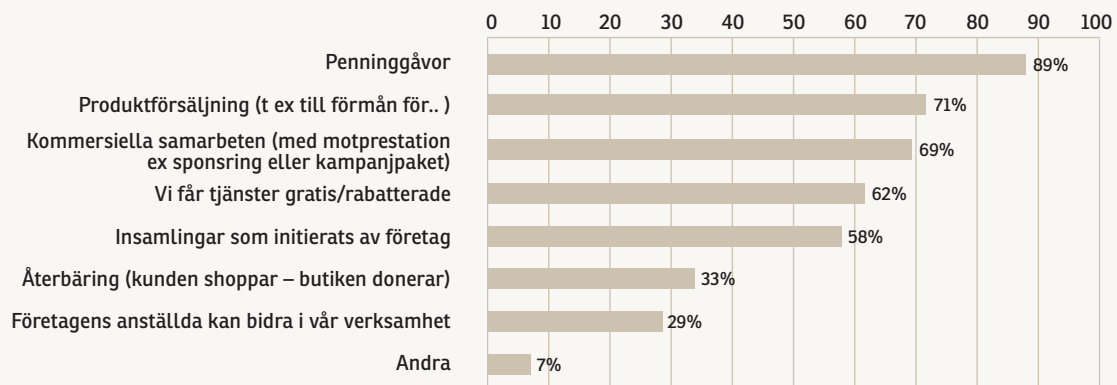
81% av Giva Sveriges medlemsorganisationer uppger att de tar emot företagsgåvor

Källa: Giva Sveriges insamlingsstatistik för 2018

"Vi blir starkare i partnerskap med företag, de kan nå andra målgrupper än de vi själva når."

Ansvarig företagssamarbeten på en av Giva Sveriges medlemsorganisationer

Vilken typ av samarbeten har ni med företag idag?

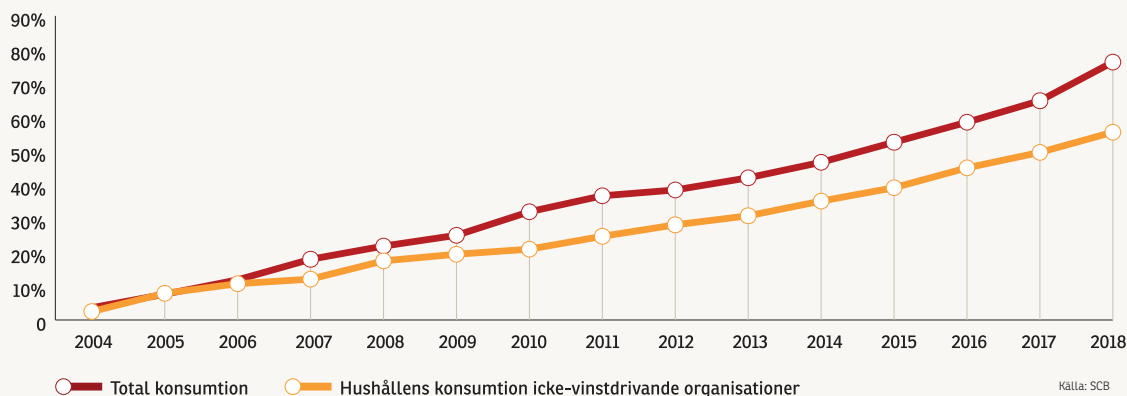
Källa: undersökning bland Giva Sveriges medlemmar oktober 2019

Citaten: Giva Sveriges och Brakeleys intervjustudie med hållbarhetschefer, oktober 2019 samt undersökning bland Giva Sveriges medlemmar, oktober 2019

Medborgaren

Såväl givandet som det ideella arbetet är stabilt, det gäller också resterande del av hushållens finansiering av civilsamhället. Vi ser dock att medlemsavgifter faller som andel av inkomster i förhållande till försäljning till hushåll och företag. Hushållens totala konsumtion ökar snabbare än den som sker via de icke-vinstdrivande organisationerna, det är en utmaning och en möjlighet för civilsamhället. Glassindex, som visar allmänhetens givande i förhållande till konsumtion av glass och sötsaker, indikerar att givandet har tagit andelar under perioden 2012–2015 men sedan stabiliserats.

Hushållens konsumtion Utveckling, procent basår 2004

6 av 10

har skänkt pengar till en ideell organisation under de senaste 6 månaderna

65%
av kvinnorna

54%
av männen

Källa: Novus-undersökning bland allmänheten på uppdrag av Giva Sverige, januari 2019

5 av 10

har arbetat ideellt under de senaste 12 månaderna

50%
av kvinnorna

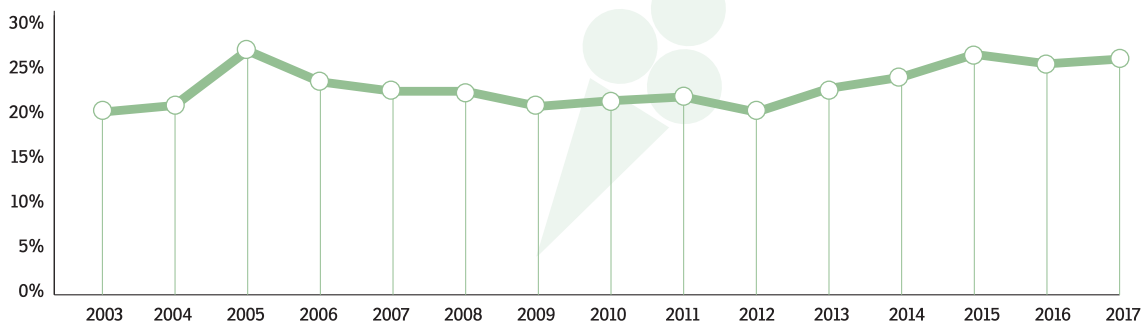

57%
av männen

Källa: Folk i rörelse – medborgerligt engagemang 1992-2014, Ersta Sköndal Bräcke högskola 2015

Glassindex

Källa: SCB och Svensk insamlingskontroll

*Rapporten är ett samarbete mellan Giva Sverige och PwC.
Ladda ner den på www.givasverige.se/kunskap/rapporter*

Giva Sverige är en branschorganisation som arbetar för tryggt givande. Våra drygt 155 medlemmar representerar en bredd av ideella organisationer med olika ändamål, av olika storlek och på olika platser i landet. Giva Sverige arbetar för ökat givande i Sverige därför att vi tror på ett starkt civilsamhälle. Genom att förbättra förutsättningarna för insamling av gåvor vill vi bidra till en positiv samhällsutveckling.

Charlotte Rydh, generalsekreterare
Telefon: 08-677 30 93 • E-post: charlotte@givasverige.se

PwC Sverige är marknadsledande inom revision, redovisning, skatte- och affärsrådgivning med 2 800 medarbetare och 34 kontor runt om i landet. PwC Sverige utvecklar värden för 45 000 kunder vilka utgörs av stora, medelstora och mindre företag samt ideella organisationer och offentlig sektor.

Johan Sverker, senior rådgivare ideell sektor
Telefon: 010-213 39 17 • E-post: johan.sverker@pwc.com